

Mijn bijdrage richt zich op de noodzaak van duidelijkheid, maar ook op de ruimte om zelfstandig ondernemerschap goed en verantwoord te faciliteren.

1. Van schijnzelfstandigheid naar toetsbare zelfstandigheid

Het maatschappelijk probleem rondom zelfstandigen wordt vaak verengd tot de vraag of iemand werknemer of ondernemer is. In de praktijk zijn er echter voldoende manieren om zelfstandigheid objectief en aantoonbaar te borgen. Denk aan toetsbare criteria zoals:

- meerdere opdrachtgevers per jaar,
- eigen ondernemingsrisico en investeringen,
- zeggenschap over werkplanning en invulling van opdrachten,
- transparante contract- en factuurstromen.

Door deze criteria structureel vast te leggen en inzichtelijk te maken, wordt het risico op schijnzelfstandigheid sterk geminimaliseerd.

2. Governance als oplossing voor onzekerheid

Een groot deel van de huidige onzekerheid bij opdrachtgevers en zelfstandigen komt voort uit de onduidelijkheid over de grenzen van het arbeidsrecht. Dit leidt tot terughoudendheid en soms zelfs tot een verbod op het werken met zelfstandigen. Dat is zonde, want de zorg, het onderwijs en vele andere sectoren hebben juist baat bij de flexibiliteit die zelfstandigen brengen.

Een governance-model waarin afspraken, controles en signaleringen centraal staan, kan deze onzekerheid wegnemen. Dit betekent:

- dat opdrachtgevers real-time inzicht hebben in hun naleving van wet- en regelgeving,
- dat zelfstandigen de zekerheid krijgen dat hun ondernemerschap erkend is,
- dat toezichthouders snel en transparant kunnen toetsen of een samenwerking compliant is.

3. Ondernemerschap als hoeksteen van verduidelijking

Het huidige voorstel gaat vooral uit van het beschermen van werkenden tegen schijnzelfstandigheid. Dat is terecht. Maar minstens zo belangrijk is het borgen van echt ondernemerschap. Wanneer dat ontbreekt in regelgeving, dreigt men de zelfstandige ten onrechte onder een werknemersregime te plaatsen. Dat is maatschappelijk en economisch onwenselijk.

Het zou de regeling versterken om ondernemerschap als negende toetsingscriterium expliciet op te nemen naast de bestaande elementen. Dit geeft zelfstandigen niet alleen bescherming, maar ook erkenning voor hun bijdrage aan de arbeidsmarkt.

4. Praktische uitvoerbaarheid

Een belangrijk risico van het huidige voorstel is dat het in de praktijk kan leiden tot een stapeling van administratieve lasten. Met een digitaal en uniform toetsings- en registratieproces kan dit juist omgekeerd worden:

- minder interpretatiediscussies,
- minder papieren rompslomp,
- snellere vaststelling van compliant werken.

Een dergelijke aanpak biedt duidelijkheid voor alle betrokken partijen, zonder dat de uitvoeringsorganisaties overbelast raken.

Conclusie

Het besluit kan veel onzekerheid wegnemen, mits:

- toetsbare en objectieve criteria voor ondernemerschap expliciet worden gemaakt,
- governance en real-time inzicht in naleving structureel worden ingebouwd,
- de praktische uitvoerbaarheid centraal staat, zodat regels niet leiden tot verlamming, maar tot vertrouwen.

Door zelfstandigheid meetbaar en transparant te maken, ontstaat een balans tussen bescherming, keuzevrijheid en innovatie. Dat is niet alleen in het belang van zelfstandigen en opdrachtgevers, maar ook van de overheid zelf.